

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ КУРС: ВПЛИВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ЛОГІСТИЧНИХ ОПЕРАТОРІВ

ВИКОНАЛА СТУДЕНТКА З КУРСУ ФТМЛ, ГРУПИ МО-307
ГАЧ ЮЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ КУРС

Європейський зелений курс – це програма дій Європейської Комісії, в центрі якої – амбіційний план переходу до кліматично нейтральної Європи до 2050 року. Політично – це відповідь на виклик глобальних проблем зміни клімату, забруднення, втрати біологічного різноманіття і, відповідно, позиціонування ЄС як глобального лідера.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ

Європейська Комісія розробляє загальну стратегію та політичний курс ЄС. Кожні 5 років, на початку роботи нового складу Комісії, президент Комісії також визначає політичні пріоритети на час своєї діяльності. Комісія перетворює ці пріоритети на конкретні дії на основі річної програми, яка визначає план дій на наступні 12 місяців. Власне ЄЗК – один з шести пріоритетних напрямків програми дій Європейської Комісії під керівництвом Урсули фон дер Ляєн, на основі якого буде проводитись діяльність протягом 2019-2024 років.

Включення кліматичних амбіцій до порядку денного ЄС – відповідь на запит громадян ЄС, які останнім часом висловлюють свою кліматичну позицію не лише через протести, а й через вибір відповідних політичних сил, в тому числі на виборах до Європейського Парламенту. Це відобразилось і при формуванні складу нової Європейської Комісії – серед шести груп комісарів одна займатиметься ЄЗК. Такий запит громадян демонструє й опитування громадської думки, що проводилось Євробарометром у 2019 році.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ

11 грудня 2019 року прийнято Комюніке Європейської Комісії «Європейський зелений курс». Комюніке включає Дорожню карту, що містить основні заходи у сферах, які підпадають під дію ЄЗК, а також часові рамки для їх впровадження. Європейський Парламент у цілому підтримав цю програму своєю резолюцією 15 січня 2020 року.

Отже, комюніке та дорожня карта – основні документи, які визначатимуть зміст та напрямки дій ЄС для переходу до кліматично нейтральної Європи. Проте, ЄЗК лише формується, є динамічним інструментом. Стратегії, плани, законодавство для втілення ЄЗК у життя будуть розробляться та затверджуватись, головним чином, протягом 2020-2021 років.

За змістом, комюніке Європейської Комісії – це «початкова дорожня карта ключових політик і заходів, необхідних для досягнення Європейського зеленого курсу». ЄЗК є складовою частиною Стратегії Європейської Комісії для імплементації Порядку денного ООН до 2030 року та цілей сталого розвитку.

Європейський зелений курс – це не лише про енергетику і довкілля. Він встановлює пріоритети практично в усіх сферах діяльності ЄС.

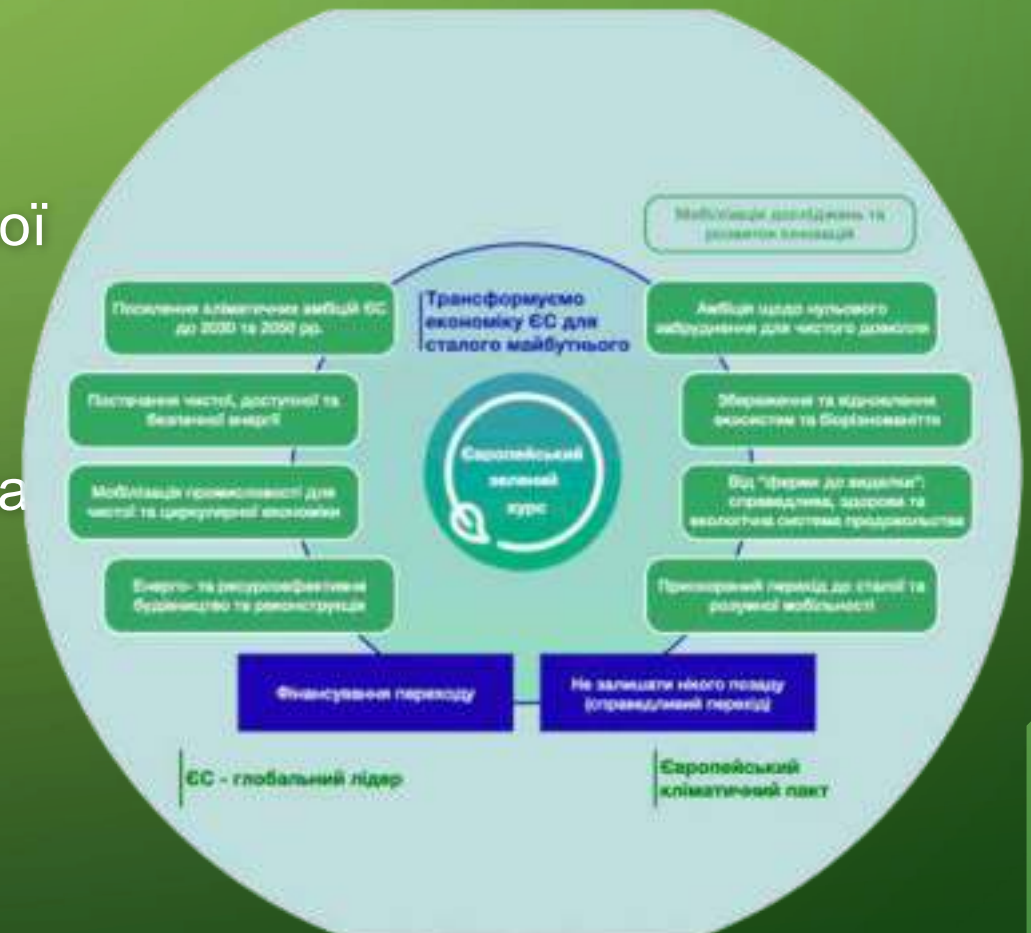
КОНКРЕТНІ ПОЛІТИКИ ТА ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ЄЗК, ВКЛЮЧАЮТЬ:

- прийняття низки стратегій (розумної секторальної інтеграції, промислової стратегії, плану дій з кругової економіки, реформування будівельної галузі, стратегії розвитку вітрових електростанцій на морях, стратегії щодо хімічних речовин, стратегії з біорізноманіття, лісової стратегії);
- прийняття «Кліматичного закону» та нових редакцій регламентів і директив у сферах енергетичного оподаткування, транспорту, сільського господарства, відходів;
- фінансові інструменти, зокрема механізм так званого «справедливого переходу».

ТАКІ ПОЛІТИКИ І ЗАХОДИ БУДУТЬ ЗДІЙСНЮВАТИСЯ В ТАКИХ ДЕВ'ЯТИ СФЕРАХ:

1. Клімат
2. Енергетика
3. Промислова стратегія для циркулярної економіки
4. Стала і розумна мобільність
5. Зелена сільськогосподарська політика
6. Збереження біорізноманіття
7. Нульове забруднення
8. Фінансові інструменти
9. ЄС як глобальний лідер

СТАЛА МОБІЛЬНІСТЬ

ОСНОВНІ ЦІЛІ ЄЗК: СТАЛА МОБІЛЬНІСТЬ

- основне завдання – скорочення викидів парникових газів у секторі на 90%
- збільшення частки сталих видів транспорту, таких як залізничний і внутрішній водний
- більш жорсткі стандарти викидів забруднюючих речовин для транспортних засобів із двигунами внутрішнього згоряння
- розвиток інфраструктури для електромобілів

ЩО ВАЖЛИВОГО ДЛЯ УКРАЇНИ?

- вплив на розвиток в Україні ринку електромобілів, зокрема вживаних
- нові умови для автоперевізників, що працюють на ринках ЄС
- потенціал для розвитку залізничного та водного транспорту в Україні

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТАЛОЇ МОБІЛЬНОСТІ

Основне завдання у сфері транспорту для досягнення цілі щодо кліматичної нейтральності Європи до 2050 року – скорочення викидів парникових газів на 90%. Це забезпечуватиметься за допомогою:

1. переведення значної частини перевезень вантажів, що здійснювались автомобільним транспортом, на залізничний та внутрішній водний (75% вантажів);
2. смарт управління рухом;
3. підвищення екологічності палива для усіх видів транспорту, зокрема через припинення субсидування викопного палива та перегляд пільг в оподаткуванні морського й авіаційного палива, застосування Європейської системи торгівлі викидами в транспортній сфері;
4. нарощування виробництва та використання альтернативних видів палива для транспорту, включаючи розвиток інфраструктури для автомобілів з низькими та нульовими викидами;
5. розвиток громадського транспорту для міст;
6. зменшення забруднення через жорсткіші стандарти для палива, зменшення забруднення в портах та покращення якості повітря біля аеропортів.

ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЦИХ ЗАВДАНЬ ПЛАНУЮТЬСЯ ТАКІ ЗАХОДИ:

З 2021 року проведення ініціатив для кращого управління залізницями і внутрішніми водними шляхами. Для сприяння популяризації залізничного транспорту та підвищення його використання для пасажирських та вантажних перевезень планується 2021 рік оголосити Європейським роком залізниці.

У 2021 році перегляд пропозиції для змін до Директиви 92/106/ЄЕС про встановлення спільних правил для окремих видів комбінованих перевезень вантажів між державами-членами. Основна мета – перетворити директиву на ефективний інструмент підтримки мультимодальних вантажних перевезень із залученням залізничного і водного транспорту, включаючи каботажне судноплавство.

Можливість Європейською Комісією подання нової пропозиції для доповнення Директиви 1999/62/ЄС про стягнення платні з вантажних транспортних засобів за використання певних видів інфраструктури в контексті ефективності формування ціни за використання доріг в ЄС

Робота над скороченням викидів від авіаційного транспорту через прийняття пропозиції Європейської Комісії до ініціативи «Єдине небо Європи».

У 2021 році подання пропозиції для більш жорстких стандартів викидів забруднюючих речовин для транспортних засобів із двигунами внутрішнього згорання.

Допомога у розробці смарт-систем для управління трафіком і рішення «Мобільність як послуга» через фінансові інструменти, такі як Connected Europe Facility.

У 2020 році планується прийняти Стратегію сталої і смарт мобільності. Стратегія передбачатиме 4 сфери дій: посилення використання чистого транспорту та альтернативних видів палива для автомобільного, морського та авіаційного транспорту; збільшення частки сталих видів транспорту, таких як залізничний і внутрішній водний; стимулювання правильного вибору споживачами транспорту з низькими викидами; інвестування в рішення з низькими і нульовими викидами.

З 2020 року фінансування розвитку зарядних станцій як частини інфраструктури для альтернативного палива, а також оцінка законодавчих можливостей для пришвидшення виробництва і постачання альтернативного палива. Планується на 2025 рік 1 млн зарядних станцій для 13 млн автомобілів з низькими викидами (наразі є 140 тис зарядних станцій для 975 тис автомобілів). Зокрема, у 2021 році планується перегляд Директиви 2014/94/ЄС про інфраструктуру для альтернативних видів палива та Регламенту 1315/2013 щодо розвитку транс'європейської транспортної мережі.

СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ

Україна має завдання щодо екологізації транспортного сектору у низці своїх стратегічних документів, а саме Національній транспортній стратегії України на період до 2030 року, проєкті Концепції «зеленого» енергетичного переходу України до 2050 року, Стратегії низьковуглецевого розвитку України до 2050 року. Транспортна стратегія, серед іншого, містить такі цільові показники як зменшення обсягу викидів парникових газів в атмосферне повітря від пересувних джерел до 60% рівня 1990 року, доведення частки електротранспорту у внутрішньому сполученні до 75% у 2030 році, збільшення рівня застосування альтернативних видів палива та електроенергії у транспортному секторі до 50% до 2030 року.

Важливим кроком для вдосконалення транспортної інфраструктури, розвитку транспортної галузі, впровадження нових технологій та екологічно чистого транспорту, підвищення рівня безпеки та надання якісних транспортних послуг є виконання транспортної складової Угоди про асоціацію.

СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ

Транспортна система України має низький рівень розвитку транспортно-логістичних технологій та об'єктів мультимодальних перевезень. Мультимодальні та інтермодальні перевезення вантажів займають в Україні не більше 0,5% транспортного ринку.⁷⁷ Транспортна система України межує з TEN-T, але поки що спостерігається низький рівень її інтероперабельності та загального технологічного відставання від TEN-T.

Транспортний сектор є одним із найбільших джерел забруднення та викидів парникових газів. 90-95% викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря міст, у місцях скупчення людей, припадає на автомобільний транспорт. У 2018 року викиди діоксиду сірки в атмосферне повітря склали 17623,3 т, зберігаючи тенденцію до зростання.

Власне автомобільний транспорт найбільше використовується для перевезення вантажів та пасажирів в Україні. У 2018 році перевезення вантажів автомобільним транспортом у 3,7 разів перевищували перевезення вантажів залізничним і в 326 разів – річковим транспортом. Автомобільним транспортом (автобуси) було перевезено 196852,1 тис пасажирів, що в 12 разів більше, ніж залізницею.

Україна стимулює придбання та використання електроавтомобілів за рахунок введення пільгового режиму (звільнення від ПДВ та акцизу при ввезенні на територію України до 31 грудня 2022 року).

МОЖЛИВОСТІ

Включення питань сталої та розумної мобільності до Європейського зеленого курсу може дати поштовх до пришвидшення євроінтеграційних реформ у сфері транспорту на виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Особливо це стосується реформування та розвитку залізничних перевезень, а також мультимодальних перевезень.

У випадку синхронізації Україною низки своїх інструментів і практик у транспортній сфері, зокрема щодо смарт технологій, загальна політика українського уряду щодо діджиталізації матиме позитивний вплив на це питання. У цьому контексті може стати актуальною співпраця між Україною та ЄС для отримання досвіду використання смарт технологій в населених пунктах на рівні міст.

Відмова від широкого використання автомобільного транспорту для перевезення вантажів та пасажирів в ЄС дасть можливість для розвитку в Україні нових залізничних маршрутів, портів, транспортних залізничних чи морських хабів.

ЗАГРОЗИ

Розвиток ринку електромобілів в ЄС і, відповідно, заповнення ринку України вживаними електромобілями з Європи, з одного боку матиме позитивний вплив на зменшення забруднення в містах, проте, з іншого боку, використання для зарядки електромобілів «брудної» електроенергії та проблема утилізації акумуляторів може привести до нових екологічних проблем в Україні.

Прагнення ЄС до скорочення перевезення вантажів автомобільним транспортом з метою зменшення викидів може мати вплив на видачу дозволів для українських автоперевізників, яка й без того є проблемною.

Розвиток внутрішнього водного транспорту в Україні потребуватиме вирішення низки екологічних питань, пов'язаних із побудовою нових водних шляхів (Е-40, зокрема проведення стратегічної екологічної оцінки та оцінки впливу на довкілля) чи експлуатацією створених раніше (канал Дунай-Чорне море, зокрема вирішення проблемних питань із Румунією).

ВИСНОВОК

ЄЗК – зовнішній фактор стосовно України (як за формою, так і за змістом). В цілому, ЄЗК – це план ЄС для побудови нової соціально-економічної моделі розвитку, яка є кліматично дружньою. Як зовнішній фактор його слід розглядати з точки зору можливостей та загроз, які він створює для України. Такі можливості та загрози випливають із секторальних планів ЄС в рамках ЄЗК, а також, з деяких питань, є наскрізними. Основною наскрізною темою є зміна клімату, де ЄС встановив амбітні, чіткі та вимірювані цілі.

The image features a solid green background with white, stylized circuit board traces in the corners. These traces consist of straight lines and small circles, resembling electronic components or connections. The traces are located in the top-left, top-right, bottom-left, and bottom-right corners, framing the central text.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!